

Баба відірвала погляд від мене і зиркнула кудись убік, потім знову на мене. Прослідкував за її поглядом і натрапив на дзеркало. Те саме старе величезне дзеркало, яке баба колись врятувала від знищення. А було все так. На подвір'ї бабиної хати колись була стара-старезна хатина, в якій вона й народилася. Потім, коли баба одружилася з дідом, він побудував другу хату, у ній вона живе й досі. А десь років десять тому те старе руйновище вирішили знести, боялися, що ще може на бабу впасти, коли та буде проходити повз. Так-от, коли почали троцяти дах, баба заметушилася, бігала навколо хати з якимось приреченим виразом обличчя. Було страшенно боляче дивитися на бабу. Я навіть був ладен кинутися їй втішати, якби вона тоді хоч з кимось говорила. Тато згори кричав до неї, щоб відійшла, що нема чого тягнути з хати всякий мотлох, що ті трухляві ліжка, креденси та столи годяться для того хіба, щоб горіти чи гнити. Та баба не здавалася, вона ломилася у двері. Тож не було іншої ради, як дати їй увійти. Мені було страшенно цікаво, що винесе звідти баба, що ж найбільше пробуджує в ній відчуття ностальгії. Двері скригнули, і за хвилину вовтузіння на порозі з'явилася баба з величезним дзеркалом на спині. Хтось, пам'ятаю, кинувся їй допомогти, та баба лише огризнулася і понесла свою здобич додому сама.

Я й досі стою на порозі. Баба мовчки сидить на ліжку, терпляче чекає, коли я піду. Старе дзеркало в дерев'яній оправі приперте до стіни, у ньому – відображення баби на повен зріст.

– А скільки років цьому дзеркалу? – питаю бабу.

– Ше мої мама з татом у него сі дивили. І я сі дивила, як була дівков. Потім чоловік у него сі дивив і діти мої, – баба говорить і дивиться в нього. А я дивлюся, як рухаються бабині губи – спочатку тут, а потім там, у дзеркалі.

– А вам не скучно, бабо?

– Шо ти кажеш? – перепитує баба, і я розумію, що вона не знає, що це таке.

– Телефон ваш робить?

– Робит, аякже, – запевняє баба. Ще трохи, і їй не вистачить терпіння відповідати на мої питання. Я йду.

Того вечора я передивлявся старі бабині фотографії. На них вона ще молода, ось її молодий чоловік, ось купа малих дітей. А ще на тих фотографіях злидні. Злидні, поміж яких буяє життя й радість. Зараз життя в бабі далеко не буяє, воно принишло десь усередині, наче життя в дереві, що вступає в зиму. Це не значить, що дерево померло, воно просто чекає наступної весни.

Було вже пізно, коли я вирішив віднести бабі фотографії. Ще не дійшовши до хати, почув бабин голос, що долинав з відчиненого вікна. Я заглянув туди. Баба сиділа на стільчику коло самого дзеркала й говорила. Я відчинив двері, баба затихла.

– Бабо, я приніс тут ваші фотографії, кладу на підвіконня.

– Добре.

– А ви що робите, говорите по телефону?

– Так, по телефону.

Я вийшов з хати. Перетинаючи бабине подвір'я, почув, як вона зачинила вікно. Чомусь баба Кароля не хоче, щоб хтось чув, із ким вона говорить по телефону. Тепер я знаю, що баба – то промерзле дерево, що чекає весни. Та й не тільки баба – всі ми, люди, не надто відрізняємося від дерев.

Легша за повітря

Аліна вже не пам'ятала, коли вперше відчула, як її тіло стало легшим. Здається, це було дуже давно, цілу вічність тому, – але водночас і недавно, здається, ще буквально вчора вона була такою, як усі. Загалом ця легкість дуже подобалася їй; і не тільки тому, що вирізняла її серед інших дівчат, а насамперед тому, що була дуже зручною та корисною в житті. Коли в дощову погоду Аліна бігла на роботу, то могла перестрибнути дві-три калюжі одночасно. Ось так легенько відштовхувалася від землі – і майже непомітно пролітала над тими калюжами. Зазвичай Аліна намагалася робити це, коли поруч не було людей, щоб не витріщалися, цього якраз дівчина не любила. Але,

бувало, коли не встигала, то й на людей не звертала уваги, просто собі підлітала то тут, то там, та й годі.

Або ж коли танцювала на весіллі, то підіймала трошки ноги – і все, просто крутилася в унісон із партнером. Чоловіки обожнювали це, казали, що вона прекрасно танцює, найкраще за будь-кого, з ким їм доводилося танцювати. Аліну це завжди дуже смішило, адже вона розуміла, що подобається їм не її грація, а їхня власна; людям узагалі найбільше у світі подобаються вони самі.

Наодинці Аліні подобалося танцювати набагато більше. Тоді вона могла не стримувати себе, зістрибувала з дивана і підлітала під саму стелю, крутилася в повітрі, робила різноманітні па. Так, ця легкість була їй до смаку, – а от Алініним батькам вона не подобалася, дуже не подобалася. Вони завжди дивилися на дівчину з осудом, коли вона дозволяла собі втнути щось таке на їхніх очах. От, наприклад, просить мама подати баночку сметани з холодильника – Аліна відштовхується від підлоги й за мить відчиняє дверцята. «Так швидше», – думає Аліна. А потім ще стрибок – і от вона вже простягає мамі ту баночку, відчуваючи якесь непоборне задоволення собою, яке так і норовить зачепити кутик її губ і трішечки їх підійняти. Іноді так і стається – й тоді ледь помітна Алінина усмішка викликає у мами ще більше незадоволення.

А тим часом люди починали говорити. Хтось бачив, як Аліна перелітала калюжі, хтось помічав, що

вона не торкалася підлоги, танцюючи з чоловіками на весіллі, хтось – як вона підлітала, щоб зірвати яблуко з дерева біля дороги. Люди злилися, а разом з ними й Алініні батьки. Одного похмурого дощового ранку вони зайшли в її кімнату, були серйозними та рішучими, сказали, що Аліні треба одягатися, що зараз вони всі разом підуть до лікаря. Аліна зітхнула, їй не хотілося нікуди йти, але цьому рішенню вона підкорилася швидко, бо й так знала, що колись це мало статися.

Мама, тато й Аліна йшли вулицею. Аліна почувалася страшенно незручно, її вели, наче малу дитину в перший клас, а вона ж уже давно не дитина. Батьки попереду, а вона позаду, зіщулена й принишкла, наче присоромлена. І справді, Аліні було соромно, вона намагалася ступати якомога твердіше, навіть черевики навмисне вибрала з важкими підборами, щоб, не дай боже, не відірватися від землі надто високо; в ту мить Аліна воліла взагалі ніколи від неї не відриватися, просто врости в неї, як уростають кущі та дерева. Батьки час від часу оглядалися на неї, а коли переходили вулицю по зебрі, мама навіть узяла її за руку.

Лікар оглядав Аліну дуже пильно. Власне кажучи, спочатку він не зрозумів Алініних батьків, а коли зрозумів, то все одно не повірив. Аліні довелося продемонструвати свої вміння, щоб усе остаточно роз'яснити. Після цього робота закипіла. Аліну відправляли на всі можливі обстеження, її оглядали

десятки лікарів, але жодного відхилення так і не виявили. Під вечір стомлені, голодні та дещо роздратовані, вони поверталися додому, результати деяких аналізів будуть відомі пізніше, але навіть і без них ясно було одне: на запитання, що не так з Аліною, відповіді нема, і здається, що й не буде.

Аліні було байдуже, вона просто хотіла швидше лягти в ліжку, а от батьки були явно розчаровані. Дівчина сподівалася, що на цьому всі її муки закінчаться – та де там. Наступного дня, знову ж таки зранку, прийшла мама і тихо й несміло сіла до Аліни на ліжко. Дівчина щойно прокинулася, тож на маму дивилася хоч і непорушно, та повільно й ліниво кліпаючи. Мама помітно хвилювалася, правду кажучи, вони ще жодного разу не мали повноцінної серйозної розмови про цю Алінину особливість, яка всіх так хвилювала.

– Послухай, дитино, – почала мама, мнучи кутик ковдри в руках. – Ти ж знаєш, що ми з татом хвилюємося за тебе.

– Так, – сонним голосом відповіла Аліна.

– Ніхто не знає, що з тобою таке, сама бачила: навіть лікарі не можуть нічого пояснити.

Аліна мовчала, погоджуючись зі всім сказаним.

– Ми не знаємо, як тобі допомогти...

– Але зі мною все добре, я прекрасно почуваюся, – поспішила заперечити Аліна, та мама рішуче зупинила її:

– Ніхто не може почуватися добре в такій ситуації, як твоя. Ми з татом ніколи не зупинимося, ми зробимо

все можливе, щоб ти знову стала собою, ми не пошкодуємо ні часу, ні грошей. Я дещо замовила для тебе. Посилка прийде за кілька днів, це так, на поки що, а далі ми будемо шукати інших шляхів для порятунку.

– Порятунку? – скривившись, тихо повторила Аліна, та мама вже не чула її, вона встала з ліжка і з виразом глибокого суму та власної жертвності пішла до дверей.

Було близько полудня, коли мама увійшла до Аліни в кімнату, тримаючи в руках паперову коробку коричневого кольору. Її лагідна усмішка чомусь одразу змусила Аліну хвилюватися. Дівчина засовалася на своєму стільці. Мама зупинилася, тримаючи коробку в руках так урочисто, ніби хліб-сіль на рушнику перед іноземним послом. Та за кілька секунд, зрозумівши, що Аліна не надто вражена коробкою, мама сама відкрила її і дістала звідти пару чорних громіздких і незугарних черевиків.

– Ось, – усміхаючись, простягнула їх дівчині. – Ручна робота, натуральна шкіра, на замовлення.

Аліна, не приховуючи здивування, простягнула руку, щоб узяти черевик і роздивитися ближче. Вона не розуміла, навіщо їй це, в неї предосить черевиків, лише недавно купила нові.

– Дороженька, ти краще двома руками, – лише встигла вимовити мама, як Аліна вихопила черевик із її рук і одразу ж упустила його на підлогу.

– О боже, – перелякано промовила дівчина, все ще дивлячись на черевик, який тепер лежав на підлозі.

– Там у підозві пластини з якогось сплаву, мені пояснювали, але я вже не пам'ятаю, як він називається, – якось винувато затараторила мама, піднімаючи черевик із підлоги. – Вони незвичайні, ти ж розумієш, – мама чомусь не дивилася на Аліну, лише на черевик. – Ручна робота, на замовлення.

– Але ж вони важезні, їх навіть у руках утримати неможливо.

Мама ще кілька секунд намагалася зберегти свій показовий оптимізм, та він вислизав від неї так, як воліла вислизнути з рук важка коробка зі взуттям. Нарешті мама здалася, опустила коробку на підлогу й сама опустилася на стілець за Алініним столом.

– Я знаю, доню, знаю, але це єдине, що зараз може хоч якось тобі допомогти. Обіцяю, ми щось придумаємо, з часом щось обов'язково придумаємо. А поки що ти мусиш носити їх.

Аж тепер Аліна помітила, які в мами стомлені очі – можливо, вона не спала цілу ніч.

– Але ти впевнена, що я зможу в них пересуватися? – приречено запитала дівчина.

– Буде важко, але ми допоможемо, ми допоможемо.

Тепер в Аліні почалося нове життя. Раніше вона навіть не здогадувалася, як багато залежить від способу пересування в просторі. Колись вона ходила, бігала, стрибала, тепер же заледве волокла за собою ноги. З роботи довелося звільнитися, зате з'явилося

більше часу для себе. На жаль, з'явилося – бо саму себе вона більше не радувала так, як раніше. Важкі чорні черевикі стали її єдиним взуттям, принаймні для перебування на вулиці. Більше Аліна не перестрибувала калюжі, не підлітала по яблука до верхніх гілок, а на весіллях сиділа, наче бабуся наречених, а не їх ровесниця. Кожен крок давався їй важко, з часом почали боліти суглоби. Тож виходити на вулицю дівчина почала все рідше й рідше. Попри важкість черевиків, легкість Аліни не зникала, навпаки – прогресувала. Її стрибки ставали вищими, вона могла з легкістю зробити в повітрі сальто, торкнутися стелі й плавно приземлитися на підлогу.

Аліна була красунею, ніде правди діти. З чистою прозорою шкірою та тонкими рисами обличчя. Батьки колись покладали на неї великі надії, казали, що вона обов'язково зустрине гідного хлопця, натомість зараз Аліна гідно зустрічала лише свою самотність. Змарніла, бліда та мовчазна, вона тільки те й робила, що дивилася у вікно своєї кімнати на алею, яку так любила. Весна набирала обертів, цвіла, пахла й безжалісно нагадувала Аліні про її безпорадність. Батьки дуже боялися випустити доньку з дому без черевиків – що як вона підлетить надто високо, а потім упаде? Що як хтось це побачить? Але й на таку жалісливу картину теж дивитися більше не могли. Аліна прагне на вулицю – вони добре про це знали. Тож одного разу мама увійшла до Аліни і сказала, щоб та одягалася тепліше, бо вони йдуть